

โครงการ Education and Research (ED) เพื่อเชื่อมโยง UI Green Metric และ SDG 13

สำนักวิชาพหุภาษาและการศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ได้จัดทำโครงการโครงการให้ความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยได้รับการสนับสนุนจาก ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ นำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามาศ รัตติกาลสุขะ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำโครงการฝึกอบรมเกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดภาวะโลกร้อน เพื่อรณรงค์ให้ความรู้ในท้องถิ่นเกี่ยวกับความเสี่ยง ผลกระทบ การบรรเทา การปรับตัว การลดผลกระทบ และแนวทางปฏิบัติเพื่อลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของชุมชน ในการจัดกิจกรรมนี้มีผู้เข้าร่วมในชุมชนบ้านแหลมจากการประกอบอาชีพที่หลากหลาย เช่น ชาวประมง การท่องเที่ยว ร้านอาหาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการประยุกต์ใช้ความรู้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ทำงานอย่างใกล้ชิดกับผู้ประกอบการบ้านแหลมโฮมสเตย์เพื่อจัดกิจกรรมจัด โดยไม่มีค่าใช้จ่ายในปีพ.ศ. 2567

จากการหารือเกี่ยวกับความต้องการของชุมชนบ้านแหลมพบว่าชุมชนยังมีความรู้ความเข้าใจน้อยเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการจัดการของเสียจากการประมง โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของเสียเพื่อลดก๊าซเรือนกระจก นอกจากนี้ชุมชนยังไม่เคยรับรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ได้ตระหนักเห็นคุณค่าของชุมชนบ้านแหลมซึ่งเป็นชุมชนที่มีการประกอบอาชีพหลากหลายกิจกรรม จึงมีบทบาทสำคัญในการจัดการของเสีย การท่องเที่ยว และการประกอบอาชีพด้านต่าง ๆ ที่ช่วยลดก๊าซเรือนกระจก เพื่อเป็นชุมชนต้นแบบให้แก่ชุมชนอื่นได้เห็นเป็นตัวอย่างความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อม

หลังจากได้ทราบประเด็นปัญหาความต้องการของชุมชนด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วมแล้ว จึงได้จัดกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดก๊าซเรือนกระจก โดยมีกิจกรรมการบรรยาย การเล่นเกมลดก๊าซเรือนกระจก และให้ชุมชนเสนอกิจกรรมลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งชุมชนได้เสนอ 2 กิจกรรม คือ การใช้พลังงานแสงอาทิตย์ และการจัดการของเสียจากการประมงด้วยการทำน้ำหมัก โดยในกิจกรรมภายใต้โครงการนี้จะเน้นเกี่ยวกับการนำเอาเศษปลา และหอยมาเป็นวัตถุดิบทำน้ำหมัก ทั้งนี้องค์ความรู้ที่ใช้ในโครงการนี้ได้แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการก๊าซเรือนกระจกที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และองค์ความรู้การจัดการของเสียเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

ในกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดการก๊าซเรือนกระจก โดย ผศ.ดร.จุฑามาศ รัตติกาลสุขะ ได้มีการบรรยายให้ชุมชนได้รู้จักก๊าซเรือนกระจกว่ามีส่วนสำคัญต่อปรากฏการณ์ทางธรรมชาติในการรักษาอุณหภูมิของโลกให้อบอุ่น แต่เนื่องจากมนุษย์มีวิถีชีวิตที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกออกสู่บรรยากาศทำให้ปริมาณก๊าซเรือนกระจกสูงขึ้นเกินกว่าระบบนิเวศจะรักษาสมดุลของวัฏจักรคาร์บอนเอาไว้ได้ จึงทำให้เกิดภาวะโลกร้อนซึ่งเป็นสาเหตุของความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ดังนั้นมนุษย์จึงต้องลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก หากไม่สามารถควบคุมปริมาณก๊าซเรือนกระจกในระบบนิเวศของโลกอาจไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป ส่งผลให้อุณหภูมิของโลกเพิ่มสูงขึ้นซึ่งจะกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในอนาคต ทั้งด้านความมั่นคงทางอาหาร ที่อยู่อาศัย การแพร่ระบาดของโรค และสุขภาพของมนุษย์ ทั้งนี้ได้มีการจัดกิจกรรมการเล่นเกมส์เพื่อให้ผู้เล่นทุกคนมีความตระหนักว่าหากไม่ช่วยลดก๊าซเรือนกระจกทุกคนจะไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ดังนั้นทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการลดก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต เช่น การใช้พลังงานทดและประหยัดไฟฟ้า การคัดแยกขยะเพื่อลดปริมาณขยะ การเดินทางที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การเลือกกินอาหารที่

เป็นพืชมากกว่าการกินเนื้อสัตว์ การกินอาหารที่ปลูกในท้องถิ่น การประหยัดทรัพยากร การปลูกป่าชายเลน และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ซึ่งจะทำชุมชนเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ได้จัดกิจกรรมการจัดการของเสียพรีให้กับชุมชน โดยเน้นการนำของเสียจากการประมงมาทำน้ำหมักชีวภาพ ซึ่งทางโครงการได้จัดหาวัสดุและอุปกรณ์ในการทำน้ำหมักให้กับชุมชน ทั้งนี้ ผศ.ดร.จุฑามาศ รัตติกาลสุขะ ได้เป็นวิทยากรสอนวิธีการทำน้ำหมักชีวภาพ โดยใช้สารเร่งซูเปอร์ พด.2 ซึ่งเป็นกลุ่มจุลินทรีย์ที่มีคุณสมบัติในการเพิ่มประสิทธิภาพการย่อยโปรตีน ไขมัน ทำให้ใช้เวลาในการย่อยสลายเร็วขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยลดกลิ่นเหม็นระหว่างการหมักและเพิ่มการละลายธาตุอาหารในการหมัก ส่วนวัสดุเหลือใช้ที่นำมาย่อยสลายคือเศษปลาและหอยมาหมักผสมกับกากน้ำตาลเพื่อเป็นอาหารของจุลินทรีย์ ซึ่งมีการกวนน้ำหมักชีวภาพตลอดกระบวนการย่อยสลาย เพื่อให้จุลินทรีย์ที่ใช้ออกซิเจนมีบทบาทสำคัญในการย่อยสลาย มีผลทำให้เกิดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์แทนการปล่อยก๊าซมีเทนซึ่งมีศักยภาพทำให้โลกร้อนมากกว่า ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ถึง 25 เท่า ดังนั้นการทำน้ำหมักชีวภาพโดยวิธีนี้จึงเป็นการลดภาวะโลกร้อนอีกด้วย ซึ่งกิจกรรมนี้ชุมชนให้ความสนใจเป็นอย่างมากและมีความต้องการจัดทำน้ำหมักด้วยตนเอง เพื่อสร้างรายได้เสริมให้ชาวประมงต่อไปในอนาคต

Related links:

<https://cas.wu.ac.th/archives/26274>

<https://cas.wu.ac.th/archives/29379>